

Joanna Dziekońska

<https://doi.org/10.26881/pwe.2023.56.17>

ORCID: 0000-0001-8294-4598

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

joanna.dziekonska@uwm.edu.pl

**„Cyfrowy tubylec w przestrzeni edukacyjnej – nowe otwarcia”.
Sprawozdanie z VI Konferencji Naukowej z cyklu
„Dziecko – cyfrowy tubylec w szkole. Problemy i wyzwania”,
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, 12 grudnia 2022 r.**

Pracownicy Katedry Dydaktyki i Wczesnej Edukacji Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie już po raz szósty zorganizowali Ogólnopolską Konferencję Naukową „Dziecko – cyfrowy tubylec w szkole. Problemy i wyzwania”. Konferencja odbyła się 12 grudnia 2022 r., a temat tegorocznego spotkania brzmiał „Cyfrowy tubylec w przestrzeni edukacyjnej – nowe otwarcia”. Przygotowanie konferencji było wyzwaniem dla organizatorów, ponieważ przeprowadzono ją w formule online na platformie MS Teams. Jego przebieg, jak co roku, koordynowała **dr hab. Marzenna Nowicka, prof. UWM**. Tradycją stało się również organizowanie przy okazji konferencji konkursu skierowanego do tytułowych cyfrowych tubylców. Corocznie przygotowują go członkowie Oddziału Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego w Olsztynie. Tak też było tym razem, stąd też podczas konferencji odbyło się rozstrzygnięcie konkursu pt. „Po co nam onlajny?” oraz wręczenie nagród laureatom. Relacja z tej części konferencji jest dostępna na stronie internetowej Wydziału Nauk Społecznych UWM (Nowicka i in. 2022).

Pięć poprzednich konferencji było poświęconych kolejno: uczniowi w cyfrowym świecie (2016), nauczycielowi (2017), szkole (2018), środowisku cyfrowemu (2019) oraz cyfrowości w kontekstach akademickich (2020). W stosunku do uprzednio zainicjowanych rozważań i dyskusji zogniskowanych wokół problematyki budowania środowiska cyfrowego na poziomach szkolnym oraz uczelnianym – tym razem w obszar tematyczny naukowego namysłu włączono kontekst rzeczywistości postpandemicznej dotkniętej jednocześnie wynikającym z wojny kryzysem migracyjnym. W związku z tym konferencyjną refleksję zdeterminowały odmiennie od wcześniejszych konstatacje i pytania: Jak w nowej rzeczywistości – przeformułowanej w nieoczekiwany sposób – jawi się polska cyfrowa szkoła, a tym samym jej uczniowie i nauczyciele? Do ilu mentalnych przewartościowań przyczyniła się sytuacja, w której znaleźli się uczestnicy (w tym również rodzice uczniów) edukacji „skazanej” na formułę zdalną? Czy pandemiczny sposób funkcjonowania szkoły mógł się stać katalizatorem przekonania, że jej istotną funkcją – poza tradycyjną dydaktyką – są zadania opiekuńcze wspierające rozwój osobowości uczniów i wzmacniające

ich psychikę? I wreszcie: Czy lub w jakim stopniu cyfrowe kompetencje instytucji oświatowych mogły wpłynąć na inkluzyjne formy myślenia oraz działania w coraz bardziej zróżnicowanej kulturowo populacji uczniów? Tematyka konferencji spotkała się z dużym zainteresowaniem przedstawicieli świata nauki z różnych ośrodków akademickich w Polsce oraz nauczycieli reprezentujących wszystkie szczeble edukacji. Podczas konferencji wygłoszono 45 referatów oraz zaprezentowano 9 posterów. Obradom przysłuchiwało się ponad 120 uczestników.

Konferencja rozpoczęła się od oficjalnego przywitania uczestników przez Przewodniczącą Konferencji, dr hab. Marzennę Nowicką, prof. UWM. Ceremonię otwarcia konferencji swoją obecnością zaszczyliła również Dziekan Wydziału Nauk Społecznych dr hab. Joanna Ostrouch-Kamińska, prof. UWM, która podkreśliła wagę cykliczności spotkań naukowych integrujących środowisko edukacyjne, poświęconych namysłowi nad szeroko rozumianą edukacją cyfrową. W pierwszej części konferencji odbyły się obrady plenarne, w drugiej – cztery równoległe sekcje tematyczne.

Jako pierwszy w ramach obrad plenarnych wystąpienie wygłosił **prof. dr hab. Roman Leppert**, który podjął temat: *Od uniwersytetu otwartego do wirtualnego. O fenomenie akademickiego zacisza (i nie tylko)*. Uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać, jak zdaniem Autora ludzie uczą się dziś w sieci. Wśród cech współczesnego uczenia się profesor Leppert wskazał m.in.: wolność tych, którzy się uczą, dobrowolność oraz konieczność ciągłego dokonywania wyboru ze względu na liczbę informacji oferowanych przez sieć. Jako jeden z przykładów współczesnego uczenia się w sieci Autor przywołał podjętą przez siebie w 2020 r. i prowadzoną do dziś inicjatywę pod nazwą „Akademickie Zacisze”. Są to cotygodniowe rozmowy odbywające się na żywo w sieci o edukacji i/lub pedagogice.

Dr hab. Stanisław Czachorowski, prof. UWM w swoim referacie pt. *Co dalej z edukacją zdalną w szkołach i na uniwersytecie?* podjął polemikę skoncentrowaną wokół pytania: Czy roboty i sztuczna inteligencja zastąpią nauczycieli? W wystąpieniu pojawiły się również wątki związane z: mikrouczeniem, nauką online, nauczycielami w roli cyfrowych mentorów, zastępowaniem tradycyjnej szkoły przez platformy edukacyjne, wzrostem znaczenia nauczania domowego, nauką opartą na projektach.

Dr Danuta Morańska podjęła namysł nad kompetencjami cyfrowymi nauczycieli. W wystąpieniu *Specyficzne kompetencje cyfrowe nauczycieli* zostały przywołane m.in. wyniki raportu przygotowanego przez zespół Polskiego Towarzystwa Informatycznego, którego Autorka jest członkinią. Dr Danuta Morańska zaprezentowała wyodrębnione w toku badań specyficzne kompetencje cyfrowych współczesnych nauczycieli, które podzielono na trzy grupy: informatyczne, informacyjne oraz funkcjonalne. Wyłonione przykłady kompetencji Autorka zestawiała również z europejskimi rekomendacjami zamieszczonymi w raporcie *The Digital Competence Framework for Citizens* z 2022 r.

Jako ostatni w pierwszej części konferencji **dr Grzegorz Stunża** wygłosił referat pt. *Kreatywna edukacja zdalna. Technologie w edukacji po pandemii*. W wystąpieniu zostały przywołane m.in. wyniki raportów poświęconych edukacji zdalnej w czasie pandemii.

Stały się one kontekstem do wyłonienia zmian, jakie obecnie są obserwowane w edukacji, i do przewidywania tych, które najprawdopodobniej będą w niej zachodzić na skutek rozwoju nowoczesnych technologii i narzędzi sztucznej inteligencji. Autor wyodrębnił również kilka najważniejszych cech edukacji przyszłości, które mogą się okazać pomocne w procesie uczenia się nowego pokolenia uczniów. Są to m.in.: prostota w tworzeniu edukacji online, odejście od treści, pielęgnowanie potrzeb pozaszkolnych, budowanie warsztatu pracy wspólnie z uczniami.

Sekcje tematyczne, składające się na drugą część konferencji, odbywały się jednocześnie w czterech różnych miejscach sieciowych, a uczestnicy mieli możliwość przemieszczania się między nimi. Tematyka sekcji dotyczyła różnych obszarów związanych z szeroko rozumianą edukacją cyfrową. W sekcji pierwszej prelegenci dzielili się swoimi doświadczeniami związanymi z zastosowaniem w edukacji instrumentarium cyfrowego. Wygłoszone referaty dotyczyły m.in. implementacji przykładowych aplikacji internetowych i gier wideo we współczesnej edukacji, a także analizy metod aktywizujących czy narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) wykorzystywanych w edukacji zdalnej. W sekcji drugiej dyskutowano o bilansie pandemii. Pojawiły się tu tematy dotyczące zarówno strat, jakie poniosła edukacja w konsekwencji kształcenia online, jak i zysków postrzeganych jako impuls do zmian we współczesnej edukacji. W sekcji trzeciej podjęto zagadnienie dobrostanu podmiotów edukacji, poczynając od uczniów, przez studentów, rodziców, aż po nauczycieli. W sekcji czwartej poruszano kwestie związane z edukacją i cyfrowymi wioskami, rozważano, jak radzą sobie uczniowie, nauczyciele i rodzice w popandemicznym świecie robotów, mediów cyfrowych i nowoczesnych technologii. Prelegenci biorący udział w sekcjach tematycznych reprezentowali różne ośrodki akademickie, m.in.: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademię Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Śląski, SGGW w Warszawie, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytet Jagielloński oraz Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. Wśród uczestników znaleźli się również studenci i studentki Koła Naukowego Wczesnej Edukacji UWM, którzy zaprezentowali swoje badania w postaci posterów. Przedstawione postery oraz inne materiały konferencyjne uczestnicy mogli obejrzyć i zapoznać się z nimi dzięki przygotowanej wirtualnej teczce konferencyjnej dostępnej na platformie Wakelet.

Na zakończenie obrad odbył się również panel dyskusyjny zatytułowany ***Edukacja cyfrowa a problemy postpandemicznej współczesności***, który stanowił podsumowanie konferencji. Dr hab. Marzenna Nowicka, prof. UWM, podziękowała wszystkim uczestnikom za obecność podczas konferencji i za zainteresowanie podjętą tematyką konferencji, a także za podzielenie się interesującymi refleksjami, pytaniami i pomysłami. Przewodnicząca konferencji wyraziła nadzieję, że podjęte rozważania będą stanowiły inspirację do dalszych dociekań badawczych w obszarze szeroko rozumianej edukacji cyfrowej, a także

staną się motywacją do wdrożenia dobrych praktyk. Relacja z konferencji, materiały konferencyjne oraz sprawozdania z poprzednich pięciu konferencji dostępne są na stronie internetowej Wydziału Nauk Społecznych (Dziekońska 2022).

Źródła internetowe

Dziekońska J. (2022), *Cyfrowy tubylec*. <http://wns.uwm.edu.pl/inped/konferencje/cyfrowy-tubylec>, 27.03.2023.

Nowicka M., Radziszewska M., Sawczuk W. (2022), *V konkurs PTP Olsztyn pt. „Po co nam onlajny?”*. <http://wns.uwm.edu.pl/v-konkurs-ptp-olsztyn-pt-po-co-nam-onlajny>, 27.03.2023.